

Hanna Filipkowska

"Henryka Sienkiewicza parabola o
Messeńczykach", Julian
Krzyżanowski [w:] "Europejskie
związki literatury polskiej",
Warszawa 1969 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/37, 147

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ KREJČI Karel: Bolszewik Adam Asnyk bohaterem powieści. W: Europejskie związki literatury polskiej. PWN. Warszawa 1969 s. 309-320.

Wydaną w 1868 r. sensacyjną powieść niemiecką sir Johna Retcliffe'a /pseudonim J.O.F. Goedsche'a i L.Schneidera/ pt. "Biarritz. Historisch-politischer Roman in Vier Baden" przypomina autor z dwu względów: 1. Jednym z bohaterów rozdziału "Łazienki" jest Adam Asnyk, wymieniony z imienia i nazwiska, jako rewolucjonista scharakteryzowany w ciemnych barwach./Pozostaje to prawdopodobnie w związku z ukryciem się w rok później debiutującego poety pod trudno czytelnym kryptonimem/. 2. Stara legenda o mafii czy organizacji dążącej do opanowania ludzkości uzyskuje w powieści wersję, która stała się później jednym z podstawowych mitów propagandy hitlerowskiej: dążenie do opanowania świata zostaje tu przypisane Żydom.

H.F.

/II/ KRZYŻANOWSKI Julian: Henryka Sienkiewicza parabola o Messeńczykach. W: Europejskie związki literatury polskiej. PWN. Warszawa 1969 s. 321-329.

Rozprawa zawiera oparty na autografie tekst parabolii "Z dawnych dziejów". Ponadto podaje sprostowanie błędnych mniemań co do daty i okoliczności powstania utworu. Na podstawie zestawienia dat druku poszczególnych fragmentów oraz wiadomości czerpanych z korespondencji autora - "Z dawnych dziejów" zostaje zaliczone do rzędu parabolii napisanych w latach 1900-1913, a przyjmowana dotąd data ich powstania /1915/cofnięta do r. 1909. Prawdopodobnym źródłem wątku parabolii był "Opis Grecji" Pausaniasa.

H.F.